

INPUT TIL EN NATIONAL PLASTHANDLINGSPLAN

plastic change

Danmarks
Naturfredningsforening

INDHOLD

- 3   STARTSKUDET PÅ EN TRANSITION
- 4   PRODUKTION OG FORBRUG AF ENGANG PLASTIK OG
         PLASTEMBALLAGE
- 6   ETABLERING AF EN RENTABEL GENANVENDELSESINDUSTRI
- 8   INNOVATION, INVESTERINGER og GRØN TEKNOLOGI
- 9   VIDEN OG FORSKNING
- 10   SOCIALE INDSATSER
- 11   UINTELLIGENT BRUG AF PLAST
- 12   BILAG - BUD PÅ PROJEKTER, DER KAN BELYSE MANGE VINKLER AF
         PLASTPROBLEMATIKKEN.

STARTSKUDET PÅ EN TRANSITION

EU's plastikstrategi fastslår, at der er et presserende behov for en samlet og gennemgribende indsats for at adressere de stigende miljømæssige problemer med plastikforurening, hvor aktører på alle niveauer tager ansvar. Danmark har mulighed for at blive et foregangsland i EU ved at accelerere omstillingen til en reel cirkulær økonomi, hvor vi designer, anvender og genanvender plastik i lukkede kredsløb, til gavn for både miljøet og økonomien. Vi står over for et systemisk problem, der kræver systemiske ændringer. Det er derfor vigtigt, at udfordringen og problemerne opdeles i bider, og at vi handler på den korte bane her og nu, mens der planlægges langsigtet. Der skal derfor sættes initiativer i gang allerede nu, samtidig med at der opstilles mål og delmål for, hvordan og hvornår vi omsætter EU's plastikstrategi til konkrete initiativer i en dansk kontekst. EU's plastikstrategi sætter en overordnet ramme for, hvordan nationalstater, kommuner, industri og borgere aktivt kan påbegynde de systemiske ændringer, ved at påpege en række anbefalinger. I dette katalog er vi tre organisationer, der giver et samlet bud på, hvordan vi får omsat EU's anbefalinger til tiltag og initiativer inden for nedenstående spor, der kan understøtte en omstilling til en Cirkulær Økonomi i Danmark.

EU ANBEFALER I OVERSKRIFTER INDSATSER FOR FØLGENDE INITIATIVER:

1. Produktion og forbrug af engangsplastik og emballageplastik
2. Etablering af en rentabel genanvendelsesindustri
3. Innovation, investeringer og grøn teknologi
4. Viden og forskning

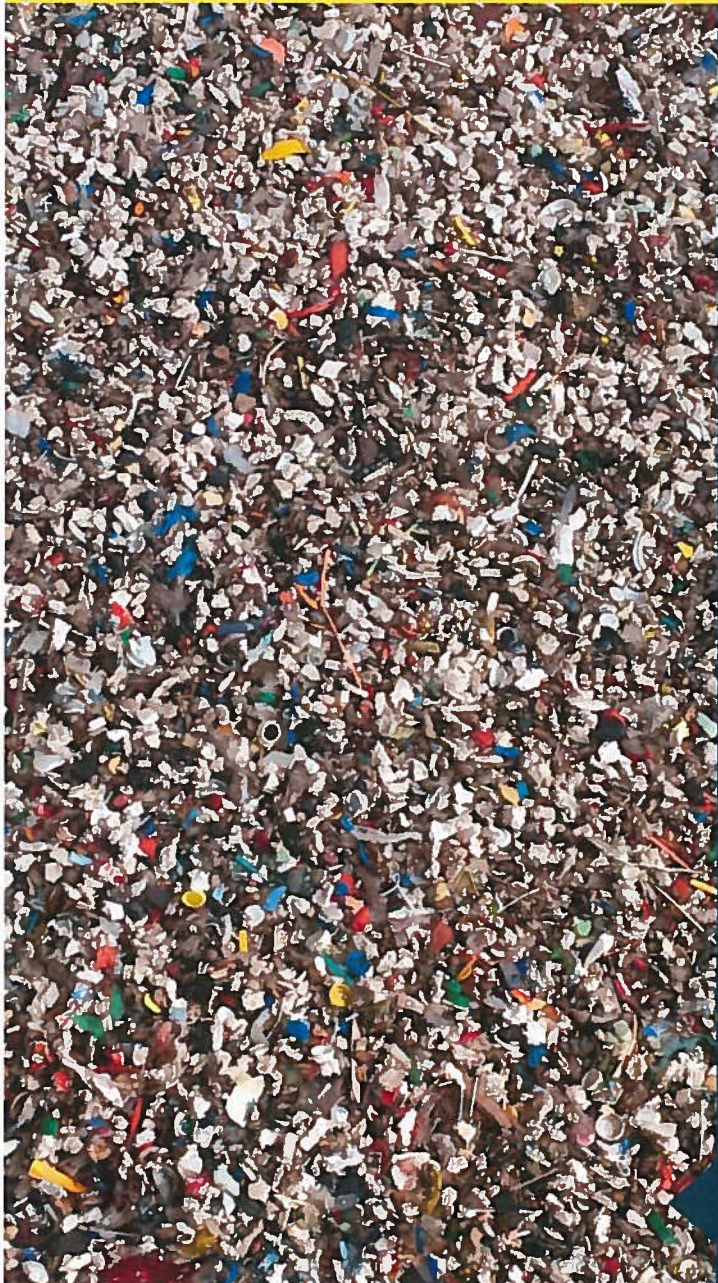
VI TILFØJER DESUDEN:

5. Sociale indsatser
6. Uintelligent brug af plast

1. PRODUKTION OG FORBRUG AF ENGANGSPLASTIK OG PLASTEMBALLAGE

Forebyggelse og reduktion står øverst i hierarkiet, når det gælder om at komme plastikaffaldsmængderne til livs. Vi kan ikke kun genanvende os ud af plastikforurening, hvis den eksisterende produktionskurve og anvendelsespraksis opretholdes, i forhold til produkter af engangsp plastik og emballage. Ved at gentænke systemet for plastikproduktion og redesigne systemet for emballering, produktopbevaring, logistik og transport, kan der udvikles nye cirkulære forretningsmodeller og nye arbejdspladser. Dette vil skabe mere miljøvenlige og effektive produktions- og forbrugsmønstre, hvor ressourcer cirkulerer i lukkede kredsløb. Derfor skal der stilles krav til produkt- og emballageproducenter, så der sikres ensretning i materialevalg og design, så vi i fremtiden undgår at plastik indeholder uønskede kemikalier, der gør det uegnet til genanvendelse, samt at plastik "tabes" til naturen. Dette vil være med til at holde plasten i forholdsvist lukkede kredsløb, som en værdifuld ressource.

FORSLAG TIL INDSATSER:

- Ensretning af materialer til emballage. Det vil sige, at der skal stilles krav til typerne af anvendt emballageplastik (så hverken detailhandelen eller plastproducenter skal efterspørge eller benytte mere end 2-3 typer plastik i 2025). Dertil kommer, at hvis alt emballage er lavet i fødevarer kvalitet, så vil det fremme genanvendelse af emballage.
- Der skal stilles krav til design af produkter/ emballage (produkter sammensat af flere typer plastik skal udfases inden 2025 eller kunne skilles ad og genanvendes korrekt).
- Der skal stilles krav til at labels, der anvendes på emballager, ikke må forhindre genanvendelse af produktet.
- Alle produkter og emballager skal være desinet til genanvendelse i 2025 og desuden være reparationsegne, hvis det giver mening for typen af produkt (f.eks. elektronik).
- Krav til kemikalier og additiver. Plasten skal kunne indgå direkte i den cirkulære økonomi, hvilket ikke er muligt, hvis den indeholder miljø- eller sundhedsskadelige stoffer. PVC skal f.eks. helt udfases, da det i dag ender i deponi pga. materialets giftighed.

FORSLAG TIL AFGIFTER

PLASTIKPOSER (FLERE MULIGHEDER):

- Afgift på fossilbaserede plastikbæreposer skal tredobles.
- Afgift på bæreposer lavet af genanvendt plastik skal fordobles.
- Øget afgift på ultralette plastikposer (under 15 micron).

En procentdel af afgifterne øremærkes til miljøprojekter, som alle kan søge. Se eksempel fra Norge¹.

ENGANGSPLASTIKPRODUKTER OG -EMBALLAGE:

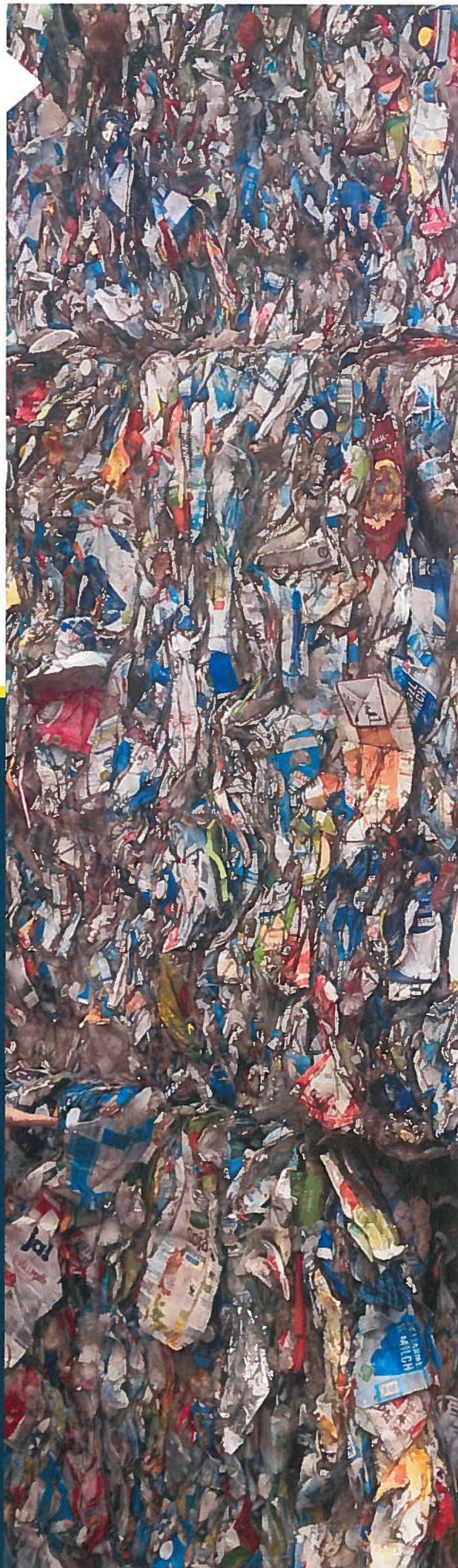
- Øget afgift på service, to go engangskaffekopper og -låg, rørepinde, sugerør, to go mademballage etc.

FORSLAG TIL FORBUD:

- Tilsætning af mikroplastik i kosmetik- og plejeprodukter skal forbydes på det danske marked og i dansk produktion. Udfasningsperioden bør være kort, da mange allerede producere uden og teknologien/metoden er tilgængelig. Desuden har flere europæiske lande allerede et forbud (f.eks. Frankrig, Italien og Storbritannien).
- Tilsætning af mikroplastik/plastikgranulat i højtryksblæsning, rengøringsmidler og vaskemidler skal forbydes på det danske marked og i dansk produktion.
- Oxo-plast skal forbydes på det danske marked og i dansk produktion.
- Ekspanderet polystyren (EPS) som emballage til mad og drikke skal udfases inden år 2020 fra det danske og europæiske marked, da disse plasttyper ofte ikke bliver genanvendt (en udfasning af EPS og PS anbefales i rapporten Cataly-zing Action²).

NIVEAU FOR INDSATSER:

- Ovenstående indsatser er primært tænkt som danske fokusområder, men flere spiller direkte ind i EU-strategien. Sidste punkt om ekspanderet polystyren som emballage er i højere grad et område der skal arbejdes videre med i EU-regi.

¹ Grønt Punkt Norge - Platinus's Miljøprojekt - <https://www.grontpunkt.no/kampanje/plastretur-miljoprojekt/>

² New Plastics Economy Catalysing Action - <https://www.ellenmacarthurfoundation.org/assets/downloads/New-Plastics>

2. ETABLERING AF EN RENTABEL GENANVENDELSESINDUSTRI

Deloitte har i en rapport bekræftet, at det inden 2025 er muligt at genanvende 65 % af alt plastik i EU – dette mål skal Danmark som minimum have opnået i 2025. Det vil være ønskværdigt at sætte et endnu højere mål for genanvendelsesprocenten, om muligt i 2025, men senest i 2030. Rapporten estimerer, at der på EU-plan vil kunne blive skabt 65.400 nye jobs direkte fra plastikemballage-genanvendelseskæden inden 2025. Den øgede genanvendelse vil desuden kunne skabe over 50.000 indirekte jobs inden for sektoren – ikke kun i form af øget sortering og genanvendelse, men også fra indsamling. Der vil formodentlig også blive flyttet jobs fra Asien til Europa, når der sker en reduktion af eksporten af plastik til Asien. Ønsker man en høj kvalitet i genanvendelsen, skal der være fokus på design af produkter og kvalitet i genanvendelse. To konkrete tiltag skal sættes i værk; pant på flere produkter og ensartet indsamling.

FORSLAG TIL INDSATSER:

HUSHOLDNINGSPLAST:

- Skal kildesorteres i husholdningerne (dvs. plasten skal sorteres for sig evt. sammen med metal, men aldrig sammen med glas da det forringer kvaliteten i genanvendelse) og indsamles herfra.
- Indsamles i større og mere ensartede mængder via en ensartet offentlige affaldsindsamling på tværs af de 98 kommuner (kommunerne skal stå for indsamlingen og afsætning af plasten til anden aktør).
- Etablering af kildesortering i det offentlige rum, madmarkeder mv.
- Det skal gøres nemt for borgeren at sortere (plastik)affald, og borgeren skal oplyses om, hvorfor det er vigtigt (det er afgørende for borgernes motivation til at affaldssortere, at der er gennemsigtighed og tillid til at systemet fungerer og at den indsamlede plastik bliver brugt til at producere nye produkter i Danmark eller Europa).

PANTORDNING:

- Pantbekendtgørelsen skal revideres og inkludere 'udvidet producentansvar', der foreskriver, at alle drikkeemballager af plastik, der placeres på det danske marked, skal indgå i pantsystemet.
- Der skal investeres i det danske pantsystem, ift. udvikling og udvidelse, så det også omfatter andre plastemballager. En udvidelse af pantsystemet vil sikre indsamling af materialer, der kan oparbejdes til ny fødevareremballage; - jf. Dansk Retursystem får de 90 % af den emballage, der er pant på, tilbage igen - og befolkningens tilfredshed med pantsystemet er meget høj. Derudover medfører pant, at emballagen ikke ender i naturen. Når Danmarks Naturfredningsforening afholder affaldsindsamling er 90 % af de dåser, der opsamles, uden pant.
- Eksport af pantordningen til resten af EU

MARINT AFFALD:

- Havnene skal fritages for den afgift der p.t. betales, når de skal af med det marine affald, som fiskerne kommer i land med. Dette skal gælde for hele EU. Med den nuværende ordning risikerer man, at havnene på sigt indfører en afgift for aflevering af affald og brugere af havet vil sandsynligvis i mindre grad tage affald med ind fra havet.

Ønsker man at opbygge en bæredygtig dansk genanvendelsesindustri, skal der være fokus på reduktion af brugen af råmateriale, samt øgede økonomiske incitament for optag af genanvendt plastik. Via en afgiftstruktur skal det således være nemmest og billigst, at bruge genanvendt plastik frem for ny oliebaseret plastik.

HVORDAN:

- Økonomiske incitament for optag af genanvendt plastik i produkter jf. ovenstående punkt. Evt. ved at udvikle en vippemodell for nedtrapning af fossilt råvaremateriale og optrapning af genanvendt, således at det bliver billigere og billigere at bruge genanvendt plastik i produkter. Dette vil skabe incitament hos producenter/firmaer til at bruge denne plastik.
- Håndhæv det 'udvidede producentansvar' så producenter skal tage ansvar for hele produktets livscyklus.
- Øget afgift på forbrænding og deponering af plastik. En væsentlig, afledt effekt af øget indsamling, sortering og genanvendelse af plastik er, at mindre plastik vil blive brændt, og dermed reduceres klimabelastningen.
- Den plastikproducerende industris evne til selv at sikre en ordentlig egenhåndtering af pellets til produktion af plastik (Operation Clean Sweep), bør evalueres af ekstern aktør efter tre år, og det bør vurderes, om der skal reguleres, så alle danske plastikproducerende virksomheder tilsluttes en fælles certificering (fx ISO 14001, der forhindrer tab af plastik under transport, losning og produktion).

NIVEAU FOR INDSATSER:

Ovenstående indsatser er hovedsageligt danske fokusområder, da den konkrete affaldshåndtering reguleres fra dansk side, Danmark er i meget stort omfang frit stillet, i forhold til hvordan de EU vedtaget mål opnås. Der er dog et stort eksportpotentiale i at udbrede indsatsen (særligt pantordningen) til EU.

3. INNOVATION, INVESTERINGER og GRØN TEKNOLOGI

Plastik er en værdifuld ressource, og materialet skal behandles som sådan, frem for som et sekundært produkt, der har en understøttende opgave til en primær funktion, f.eks. emballage, engangsprodukter, blandingsprodukter mv. Danmark skal være et løsningslaboratorium og lægge sig i førerselen, når det kommer til at understøtte videnopbygning og know-how inden for grønne løsninger – dette vil endvidere skabe arbejdspladser, samt muligheder for eksport af vores viden og teknologier.

FORSLAG TIL INDSATSER:

- Forskningsmidler til udvikling af nye sorteringsteknologier.
- Miljøsubsidier (tilskudsordninger) til grønne virksomheder skal øges med 30 % inden 2025, og en vis %-del skal øre-mærkes til opbyggelse af en genanvendelsesindustri.
- Investering i udvidelse og forbedring af pantsystemet og i understøttende logistiske tiltag inden for opbevaring og transport. En investering i pantsystemet er nøglen til fremtidige danske eksportløsninger samt et renere miljø.
- Udvikling af nye forretningsmodeller (inden for serviceøkonomi, produktion, opbevaring, transport/ hvordan kan kunder få en ønsket vare uden emballage mv.).
- Oprettelse af en miljøpulje á la MUDP, der afsætter midler til pilotprojekter inden for adfærdsinnovation, men som er mindre teknisk rettet end MUDP og derfor kan søges bredere.
- Investeringer i udviklingen af offentlige indkøbspolitikker, så de afspejler en cirkulær økonomisk tankegang – dette fremmer og motiverer danske, grønne løsninger/virksomheder.

NIVEAU FOR INDSATSER:

Dette er udelukkende danske indsatser. Men flere af punkterne, og i særdeleshed punkt 4, kan have eksportpotentiale, hvilket kan være et incitament for danske virksomheder.

4. VIDEN OG FORSKNING

Der er generelt mangel på viden om effekten af plastik ved optag i organismer, både på land og i vand, samt potentielle konsekvenser for menneskers sundhed. Manglende viden og u hensigtsmæssige konsekvenser af mikro- og nanoplastik kan få uoverskuelige konsekvenser for miljøet, fiskeriindustrien og folkesundheden. Nyere studier indikerer, at den stigende plastikforurening har skadelige effekter på særligt miljøet. Viden om skadelige kemikalier peger desuden på, at mange plasttyper også kan have sundhedsskadelige effekter for både mennesker og dyr pga. deres indhold eller absorption af disse stoffer.

Konkret vidensopbygning omkring mikro- og nanoplastikproblematikkerne er nødvendig.

FORSLAG TIL INDSATSER:

- Der skal afsættes midler til, f.eks. hvert 2. år, at følge mængden af mikroplastik i flere forskellige miljøer. Der skal måles i biota/levende organismer både på landjorden og i fersk- og saltvand (bundlevende dyr i fersk- og saltvand samt i regnorme og pelagiske organismer fra forskellige dele af fødenettet (både store og små fisk), samt prøver fra drikkevand, vandsøjlen og i sedimenter, og fra landbrugsjorde, hvor der udbringes spildevandsslam (dansk rapport fra 2017⁴ viser, at der ikke kan redegøres for en vis procentdel plastik – det mangler i outputtet fra rensningsanlæg, men kan ikke redegøres for).
- Der skal afsættes midler til at måle på de direkte sundhedsskadelige effekter af mikroplastik i dyr og mennesker. Desuden skal det undersøges, om der sker en transport op i fødekæden - og hvilke effekter dette i så fald kan have.
- Der skal afsættes midler til at undersøge, hvordan mikroplastik ender i miljøet, herunder fra slam på markerne til vandmiljøet, fra landbaserede kilder til vandmiljøet.
- Miljøstyrelsens studie fra 2015⁵, om kilder til mikroplastik i miljøet, skal revideres og følges op af egentlige studier af kilder og skæbne, da rapporten i dag er et vigtigt referencestudie. F.eks. undervurderer denne rapport i dag tekstiler/tøjkask på grund af manglende viden, da rapporten blev udarbejdet. Alligevel bruges den stadig som argumentation for visse indsatser eller mangel på samme.
- Fokus på udledning af mikroplastik fra kunstgræsbaner.

NIVEAU FOR INDSATSER:

Punkt 1 skal primært være en EU-koordineret indsats. Dog er det vigtigt, at der i Danmark løbende bliver målt i landbrugsjorde, hvor slam udbringes samt i vores drikkevand, da disse områder er særlige for Danmark. Punkt 2-5 er danske indsatser.

Pilotprojekter skal understøtte udvikling og skalerbarhed

For at kunne oparbejde ny viden og lægge indsatsen der, hvor det er mest presserende, er det vigtigt, at der bliver sat midler af til flere pilotprojekter, der efterfølgende kan udfoldes i fuld skala. Disse projekter skal også kunne danne grundlag for fremtidig lovgivning på plastområdet. For en liste over anbefalede pilotprojekter, der vil bidrage med ny viden, se bilag 1.

4. <https://www2.mst.dk/Udgiv/publications/2017/03/978-87-93529-44-1.pdf>
5. <https://www2.mst.dk/Udgiv/publications/2015/10/978-87-93352-80-3.pdf>

5. SOCIALE INDSATSER

Omstillingen til en cirkulær økonomi involverer også en folkelig omstilling til en cirkulær adfærdsøkonomi, som der skal udvikles og iværksættes initiativer indenfor. Der er behov for oplysning, kampagner, nudges, læringsmaterialer mv., der understøtter en langsigtet adfærdsmæssig transition til at adfærd - og forbrugsmønstre - også bliver mere cirkulære. Politisk regulering og industrierne kan etablere adfærdsændrende rammer i det sociale landskab – men ændringer i adfærd kan også skabes 'nedefra', ved at fokusere på oplysende og inddragende initiativer, der inspirerer og inviterer til bæredygtigt forbrug.

FORSLAG TIL INDSATSER:

- Der skal udarbejdes kvantitative og kvalitative undersøgelser/indikatorer ift. det generelle vidensniveau i samfundet og adfærdsanalyser; kender folk til problematikken, hvad gør de nu, hvad er de villige til at gøre, hvad forhindrer dem i at gøre det nu mv.
Viden, der ville kunne understøtte initiativer.
- Styrket borgerinddragelse; opret en social pulje til cirkulær økonomi praksisinitiativer, der understøtter borgerdrevet engagement og ansvar. Initiativer/erfaringer herfra ville kunne omsættes til skalerbare modeller og best practice cases.
- Læringsforløb/materialer, målrettet folkeskoler og gymnasier mv., der har fokus på cirkulær økonomi og som understøtter en opbygning af, at kommende generationer får den cirkulære tankegang og praksis ind under huden som en 'default' adfærd.
- Oplysningskampagne om 'bioplast', dvs. bio-baseret plastik og bio-nedbrydeligt plastik. Der eksisterer mange myter omkring disse plasttyper, der er misvisende i forhold til at træffe et reelt oplyst valg omkring bæredygtig(t) forbrug/adfærd.
- Nudging i det offentlige rum. Hvis målet er at få folk til at agere/handle mere bæredygtigt/cirkulært, er oplysning ikke altid en forudsætning for adfærs ændring.
Der kan arbejdes bevist med nudging, dvs. indrette/ designe områder i det offentlige rum, der "skubber" på en bestemt handling.
- Kampagner målrettet uintelligent brug af plastik. Se afsnit 6.

NIVEAU FOR INDSATSER:

Disse indsatser er alle med rent dansk fokus, men kan med fordel spille sammen med kampagner i EU.

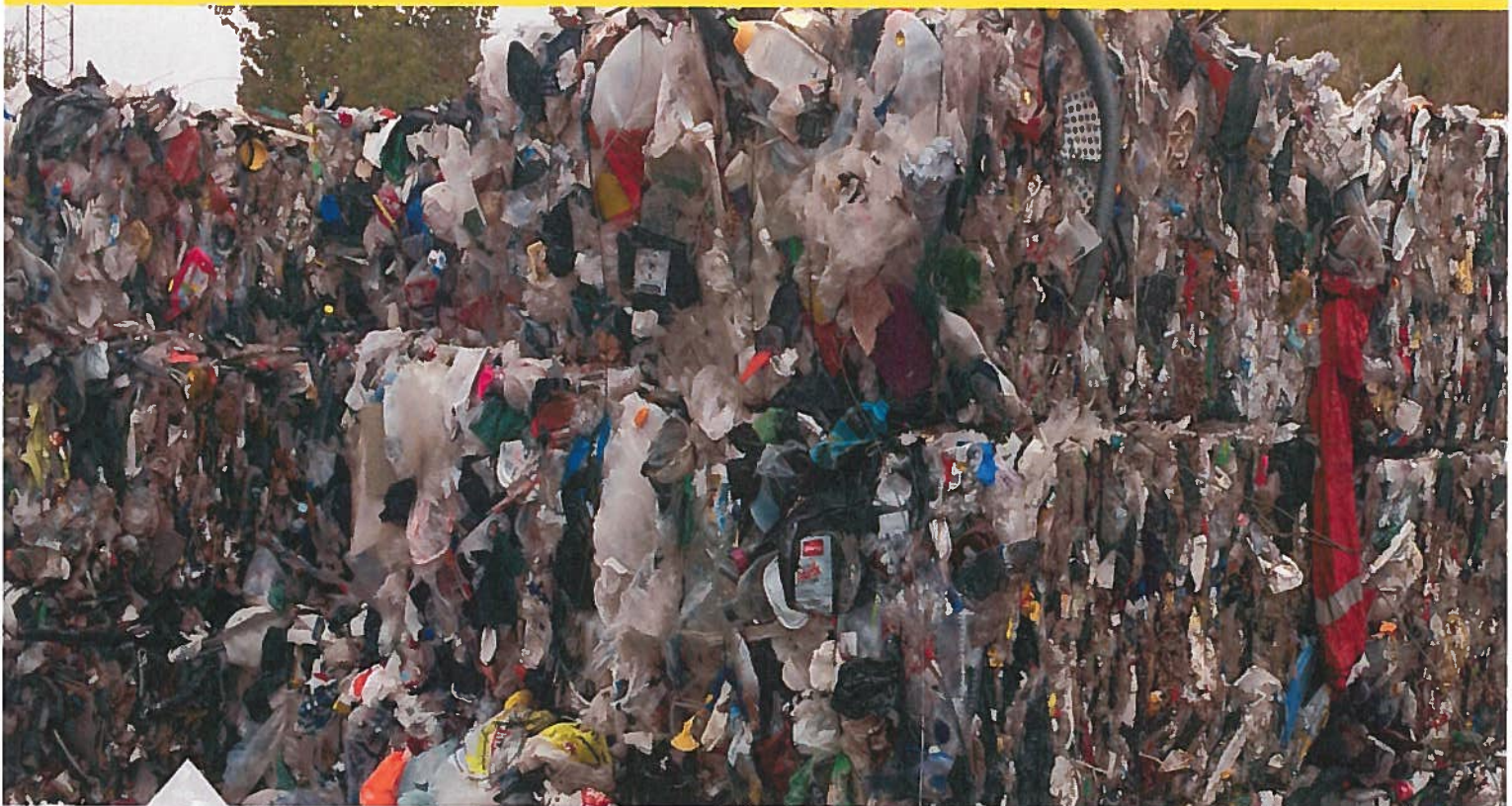

6. UINTELLIGENT BRUG AF PLAST

Der er flere produkter vi som borgere bruger, og som mange ikke tænker over, har et uintelligent design og brug. Disse produkter skal vi på den ene eller anden måde tage hånd om, så de ikke ender i naturen. På mange områder kan der udvikles fornuftige alternativer til plasten.

Danske virksomheder skal have et øget incitament til at udvikle de bæredygtige produkter, hvilket f.eks. kan ske gennem (øgede) afgifter eller forbud.

FORSLAG TIL INDSATSER:

- Afgift på/substitution af "mejse-net" af nylon mm.
- Afgift/pant på jagtpatroner (ofte forekommende i dansk natur).
- Afgift/mærkning på vatpinde af plastik, evt. med sideløbende kampagneindsats om ikke at smide dem i toilettet (det samme for kontaktlinser).
- Afgift på vandballoner.
- Forbud mod at sende balloner til vejrs, f.eks. ved festlige lejligheder – for at gøre det håndterbart kan det være et forbud/en politik der først og fremmest er rettet mod offentlige institutioner og virksomheder.
- Forbud mod plastikkugler der, ved tilsigtet brug, ender i naturen (fx NERF).
- Afgift/forbud på nytårsfyrværkeri med plastik monteret på raketter mm.
- En særlig indsats overfor kunstgræsbaner, hvor plastik i alt for høj grad spredes til det omgivende miljø (se bilag 1 for pilotprojekt).

NIVEAU FOR INDSATSER:

Disse indsatser er alle med primært dansk fokus, men det vil være fordelagtigt med en stærk koordineret EU-indsats. Der skal på et højere plan gøres op med denne misforståede brug af plastik, hvor alle områder er direkte bidragsydere til den globale plastikforurening.

BILAG 1 - BUD PÅ PROJEKTER, DER KAN BELYSE MANGE VINKLER AF PLASTPROBLEMATIKKEN.

GENANVENDELIG EMBALLAGE:

Pilotprojekt der har til formål at gøre centrale virksomheder opmærksomme på de udfordringer deres emballage har, når det skal genanvendes.

Der nedsættes en projektgruppe med danske fødevarevirksomheder, detailkæder, industridesignere og NGO'er, der med fælles viden skal gentænke emballage, så det kan genanvendes. Dette skal følges op med krav om hvilke typer af plastemballage, der ikke må bruges i fremtiden pga. manglende genanvendelighed. Desuden en afgiftsstruktur, hvor afgiften er på produkter der ikke kan genanvendes, så der ikke kommer konkurrenceforvridende aspekter ind over ift. de danske virksomheder. Derudover skal der startes en dialog om udvidet pantordning. En gennemtænkning af designet af et plastikprodukt vil give gode muligheder for, at danske designere og virksomheder kan arbejde sammen om de smarteste løsninger - løsninger og knowhow, der vil kunne sælges til udlandet.

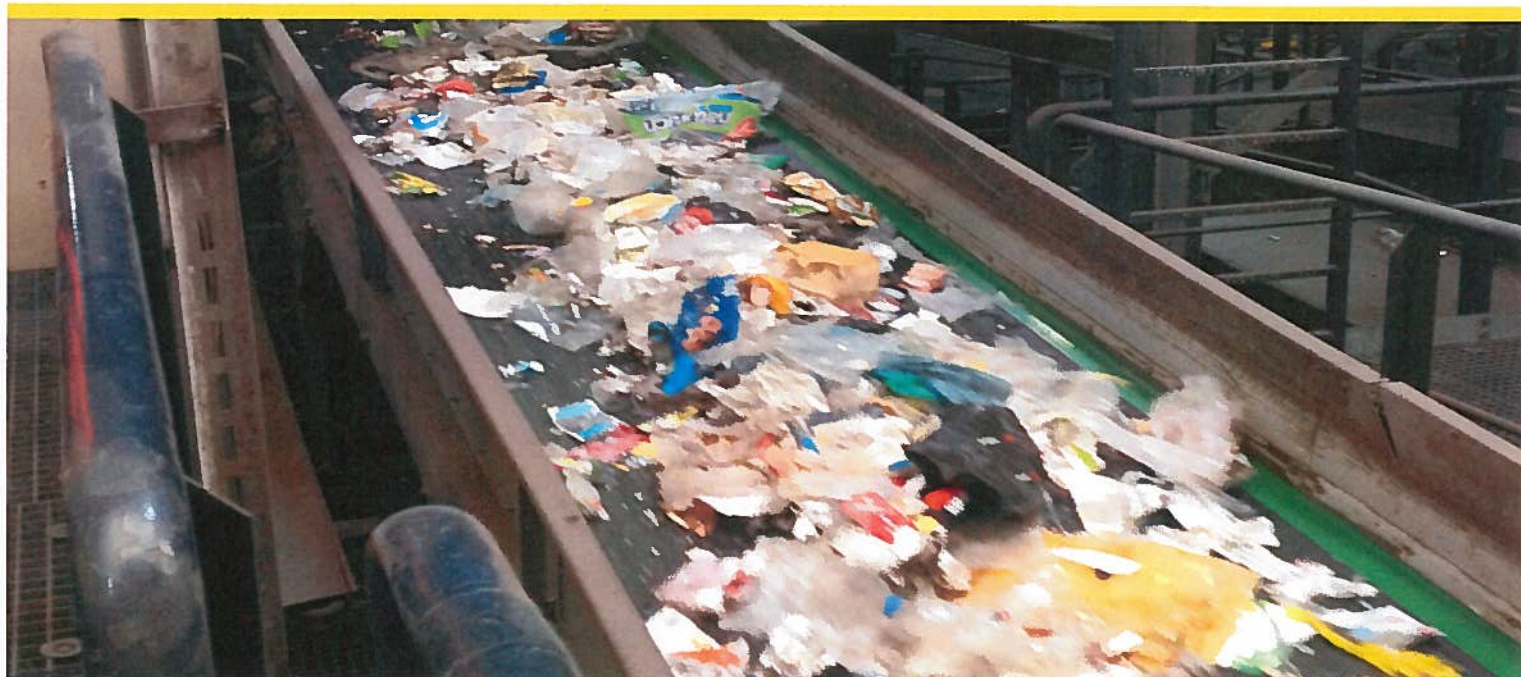
INDSAMLING AF PLASTIK:

Alle kommuner får en minimumsstandard til, hvordan affald skal indsamles hos borgeren. Plastik, både hård og blød, skal indsamles (evt. sammen med metal). Eller særskilt plastik og metal (metal skal ud af restaffaldet!). Papir og pap skal enten samles sammen eller hver for sig.

Elektronik og farligt affald er der også behov for fokus på. Når disse ordninger er rullet ud, er der stadig rig mulighed for, lokalt, at lave innovative løsninger ift. oparbejdelse af ressourcerne.

GENANVENDELSE AF PLAST:

Undersøgelse af, hvilken type plastikemballage der er mest af i de danske skraldespande. Udvælg 5-10 produkter, hvor det giver størst miljømæssig gevinst at indføre pant - start evt. med forsøgsordninger - så det bliver testet, om det er noget man kan få borgerne til - og om virksomhederne kan genanvende materialet.

PLASTIK PÅ VESTKYSTEN:

1.000 tons affald skyller årligt op på den danske vestkyst. Mængderne stiger hvert år, og i dag er vi ikke sikre på omfanget. Kommunerne har store udgifter til oprensning, og hertil skal lægges afgift på at forbrænde affaldet. Forslag om, at der afsættes midler til et konkret projekt der skal undersøge, om der kan være en forretningsmodel i at indsamle plastik mm. ved Vesterhavet og genanvende det.

'BEAT THE MICROBEAD':

I regi af Projekt Plastfrit Hav er app'en 'Beat the Microbead' blevet oversat til danske forhold, og alle kosmetik- og plejeprodukter der var på det danske marked i 2017, er lagt ind i den. Som forbruger kan app'en anvendes, hvis man ønsker at købe kosmetik og plejeprodukter uden indhold af mikroplastik. Der bør afsættes midler til, at app'en løbende opdateres, så forbrugerne har et værktøj indtil et muligt nationalt eller EU-forbud mod brugen af mikroplastik i kosmetik og plejeprodukter træder i kraft.

Da der både på dansk og internationalt plan arbejdes for en udfasning af mikroplastik i plejeprodukter, skal denne app kunne bruges til udfasningen er gennemført, hvilket erfaringerne viser kan dreje sig om en længere periode.

VIDEN OM PLASTIK DER ENDER I HAVET:

Vi ved meget lidt om, hvordan plastik ender i havet. Hvor meget kommer via tilløb, som fra bæk og å? Hvor meget udledes ved overløbshændelser og hvad med stormhændelser? Hvor stort et bidrag står danskerne selv for, i kraft af det plastik vi selv udleder direkte til naturen? Ender den i havmiljøet og hvad betyder det for de arealer, der ofte forurenes med plastik (offentlige kerneområder og grøftkanter med trafik, afkørsler mm)? En afklaring af, hvad kilderne til plastikforureningen af havet er, er væsentlig at få gennemført.

BYGGESEKTORENS UDLEDNING AF PLASTIK:

Byggebranchen har generelt et stort tab af plastik (f.eks. flamingo og krøyerkugler) fra byggepladserne i forbindelse med bl.a. isolering af huse. Da det i høj grad drejer sig om plastikprodukter der er meget lette, bliver plasten nemt taget af vinden og båret væk fra byggepladsen. Herfra kan det ende i kloakken via vejvand eller i naturen.

Byggebranchen skal forpligte sig til at deres medlemmer/firmaer sørger for, at alle på byggepladsen sørger for, at rydde 'bortkommen' plastik op. Der skal startes et projekt, der belyser hvordan det sikres, at plasten ikke havner andre steder end i byggeriet, og hvordan det nemmest indsamles, hvis dette alligevel sker.

SLAMPROBLEMATIKKEN:

Der er stort set ingen viden om, hvad der sker med den mikroplastik der fældes/opfanges i spildevandsslammet. I Danmark udbringes næsten 80 % af det producerede spildevandsslam til landbrugsjorde, for at recirkulere næringsstofferne. Der skal forskes i, om det på nogen måde påvirker de jordlevende organismer, og om mikroplasten bevæger sig videre fra jorden til f.eks. grundvand, vandmiljø og levende organismer.

KUNSTGRÆS-FODBOLDBANER:

Der findes ca. 320 kunstgræsbaner i Danmark, hvor der tilbydes fodboldaktiviteter og interessen for kunstgræsbaner er støt stigende. Der tilføjes hvert år mange ton plastikgranulat som følge af tab fra banerne i forbindelse med brug, hvilket udgør et miljøproblem⁶ og en øget økonomisk omkostning for klubber og kommuner. Der bør igangsættes projekter der undersøger mulige alternative materialer og design af nye typer baner.

6. <https://www.nrk.no/sorlandet/gummikuler-fra-kunstgressbaner-gar-rett-i-avlopet-1.13890734>